

Minnisblað

Efni: Álitaefni tengd frumvarpi til laga um endurskoðendur

Til: Efnahags- og skattanefndar

Frá: Tekju- og lagaskrifstofu

I. Almenn

Á fundi efnahags- og skattanefndar þann 29. apríl sl. var fjallað um frumvarp til laga um endurskoðendur. Á fundinum var m.a. rætt um lagaleg áhrif alþjóðlegra endurskoðunarstaðla og hvernig standa beri að innleiðingu þeirra. Einnig komu fram spurningar um lagalegt eðli siðareglna. Hér verður leitast við að varpa ljósi á framangreind álitaefni.

Með frumvarpi til laga um endurskoðendur er verið að innleiða 8. félagatilskipun Evrópusambandsins, ESB, og með henni er stefnt að samræmingu reglna um endurskoðendur á EES-svæðinu. Einn helsti tilgangur tilskipunarinnar er að tryggja með betri hætti en áður að fjárfestar og aðrir hagsmunaaðilar geti reitt sig á störf endurskoðenda og að endurskoðun verði samskonar innan EES-svæðisins.

II. Innleiðing alþjóðlegra endurskoðunarstaðla.

Í samræmi við umrædda tilskipun er með frumvarpinu lagt til að endurskoðun fari fram í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla en það eru tæknilegir staðlar sem hafa það að markmiði að samræma framkvæmd endurskoðunar innan EES-svæðisins. Á undanförunum árum hefur samskonar samræming átt sér stað innan ESB á sviði reikningsskila og í því skyni hefur ESB tekið upp alþjóðlega reikningsskilastaðla. Þeir hafa verið teknir upp með þeim hætti að Framkvæmdastjórn ESB hefur gefið út reglugerðir um alþjóðlega reikningsskilastaðla sem viðkomandi ríki hafa tekið óbreyttar upp í landsrétt. Í 127. gr. laga nr. 3/2006, um ársreikninga, er að finna ákvæði sem veitir ráðherra heimild til að taka upp alþjóðlega reikningsskilastaðla sem samþykktir hafa verið af sameiginlegu EES-nefndinni með útgáfu reglugerðar. Á undanförunum misserum hefur fjármálaráðherra gefið út reglugerðir um innleiðingu alþjóðlegra reikningsskilastaðla og eru þær að umfangi um 1000 A4 blaðsíður. Reikna má með að á næstu vikum verði fleiri alþjóðlegir reikningsskilastaðlar teknir upp í íslenskan rétt með sama hætti og reikna má með að þær gerðir séu tæplega 2000 A4 blaðsíður.

Við meðferð frumvarps til laga um endurskoðendur var höfð hliðsjón af framangreindum lögum nr. 3/2006, um ársreikninga, vegna þess að verklag ESB við upptöku alþjóðlegra endurskoðunarstaðla er það sama og við upptöku alþjóðlegra reikningsskilastaðla. Með 8. félagatilskipun er framkvæmdastjórn ESB veitt heimild til að setja reglugerðir (e. commission regulation) um alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Aðildarríkjum er ekki heimilt að gera breytingar á þeim eftir að þær hafa verið gefnar út af framkvæmdastjórninni og því höfum við takmörkuð úrræði til að gera breytingar á umræddum gerðum eftir að þær hafa verið samþykktar af sameiginlegu EES-nefndin og teknar upp í EES-samninginn. Í frumvarpi til laga um endurskoðendur er í 9. gr. tekið fram að endurskoðandi skuli rækja störf sín í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla og alþjóðlega staðla sem teknir hafa verið upp í íslenskan rétt. Í 31. gr. frumvarpsins er kveðið á um að ráðherra geti sett reglugerð um nánari

framkvæmd þessara laga, þar á meðal um innleiðingu alþjóðlegra endurskoðunarstaðla sem samþykktir hafa verið af sameiginlegu EES-nefndinni. Alþjóðlegir endurskoðunarstaðlar eru tæknilegir staðlar sem fjalla m.a. um þær aðferðir sem endurskoðendur beita við störf sín.

Með hliðsjón af framangreindu er það álit fjármálaráðuneytisins að æskilegt sé að ráðherra geti með reglugerð tekið upp þá alþjóðlegu endurskoðunarstaðla sem sameiginlega EES-nefndin hefur samþykkt að teknir verði upp í EES-samninginn. Er sú aðferðafræði sem áður segir í samræmi við 127. gr. laga um ársreikninga, varðandi alþjóðlega reikningssskilastaðla. Sérfræðingar ráðuneytisins telja þessa aðferð heppilega vegna þess að samkvæmt skuldbindinum okkar að Evrópurétti er stjórnvöldum óheimilt að gera breytingar á þeim reglugerðum sem sameiginlega EES-nefndin hefur samþykkt.

III. Siðareglur endurskoðenda.

Með frumvarpinu og í samræmi við 8. félagatilskipun er lagt til að Félag löggiltra endurskoðenda (FLE) setji siðareglur fyrir endurskoðendur að fenginni staðfestingu ráðherra á þeim. Í núgildandi lögum um endurskoðendur er tekið fram að FLE setji siðareglur fyrir endurskoðendur sem taki til allra endurskoðenda að fenginni staðfestingu ráðherra á reglunum. Við gerð frumvarpsins var auk núgildandi laga um endurskoðendur einkum höfð hliðsjón af lögum nr. 77/1998, um lögmenn, og lögum nr. 99/2004, um sölu fasteigna, fyrirtækja og skipa. Í lögum um lögmenn er tekið fram að Lögmannafélag Íslands setji siðareglur fyrir lögmenn og í síðargreindu lögum er tekið fram að Félag fasteignasala setji siðareglur fyrir fasteignasala. Í framangreindum lagaákvæðum er ekki útlistað nánar hvað eigi að koma fram í viðkomandi siðareglum. Það væri mögulegt að taka fram í lögum hvað þurfi að minnst kosti að koma fram í siðareglum en erfitt er að setja því frekari skorður en leiða af eðli máls.

Hvorki í lögum um lögmenn né fasteignasala er kveðið á um að ráðherra þurfi að staðfesta siðareglur viðkomandi fagfélags. Með frumvarpi til laga um endurskoðendur er lagt til að siðareglur fyrir endurskoðendur þurfi staðfestingu ráðherra. Með því fyrirkomulagi getur ráðherra t.d. komið í veg fyrir að tekin verði upp óheppileg ákvæði í siðareglur og tryggt að þær taki til þeirra þátta sem almennt má ætla að eigi heima í siðareglum.

Minnisblað

Efni: Siðareglur – yfirlit yfir starfsstéttir sem sett hafa sér siðareglur og litið var til við gerð frumvarpsins um endurskoðendur.

Til: Efnahags- og skattanefndar
Frá: Tekju- og lagaskrifstofu

Á fundi efnahags- og skattanefndar þann 29. apríl s.l. var fjármálaráðuneytið með kynningu á frumvarpi til laga um endurskoðendur. Urðu töluverðar umræður um lagalegt eðli siðareglna og óskaði Kristinn H. eftir yfirliti yfir aðrar starfsstéttir sem sett hafa sér siðareglur, einkum þær sem litið hefur verið til við gerð frumvarpsins.

Eftirfarandi eru lagastoðir siðareglna sem litið var til við gerð frumvarpsins um endurskoðendur:

Lög um endurskoðendur nr. 18/1997

15. gr. Félag löggiltra endurskoðenda kemur fram fyrir hönd endurskoðenda gagnvart stjórnvöldum um þau málefni sem stétt þeirra varða.

Félag löggiltra endurskoðenda setur siðareglur fyrir endurskoðendur. Að fenginni staðfestingu ráðherra á reglunum í heild eða að hluta gilda þær um alla endurskoðendur.

Félag löggiltra endurskoðenda heldur skrá um þá starfsmenn sem eru í starfsþjálfun, sbr. 5. mgr. 2. gr.

Hægt er að finna samskiptareglur endurskoðenda á slóðinni
www.fle.is/um_endurskodun/samskiptareglur/

Lög um lögmenn nr. 77/1998

5. gr. Lögmannafélag Íslands kemur fram fyrir hönd lögmanna gagnvart dómstólum og stjórnvöldum um þau málefni sem stétt þeirra varða.

Lögmannafélag Íslands setur siðareglur fyrir lögmenn.

Lögmannafélag Íslands skal stuðla að því að sérhver sem þarfnast aðstoðar lögmanns fái notið hennar, enda hlíti hann þá ráðum lögmannsins og tryggi greiðslu hæfilegs endurgjalds fyrir aðstoðina.

Hægt er að finna siðareglur lögmanna á slóðinni: www.lmfi.is/urskurdarnefnd/sidareglur-logmanna/

Lög um sölu fasteigna, fyrirtækja og skipa nr. 99/2004

18. gr. Félag fasteignasala.

Fasteignasalar skulu hafa með sér félag sem nefnist Félag fasteignasala. Er þeim öllum skylt að vera þar félagsmenn.

Félag fasteignasala setur sér samþykktir. Það skal ekki hafa með höndum aðra starfsemi en þá sem sérstaklega er mælt fyrir um í lögum þessum, sbr. þó 7. mgr.

Félag fasteignasala skal setja siðareglur fyrir fasteignasala.

Félag fasteignasala ber að senda ráðherra samþykktir sínar og siðareglur, svo og breytingar á þeim, þegar eftir samþykkt þeirra.

Félag fasteignasala kemur fram fyrir hönd fasteignasala gagnvart dómstólum og stjórnvöldum um þau málefni sem stétt þeirra varða.

Félag fasteignasala ber kostnað af þeim störfum sem því eru fengin með lögum þessum. Getur félagið lagt á félagsmenn árgjald til að standa straum af þeim kostnaði.

Félag fasteignasala er heimilt að starfrækja í öðru skyni en mælt er fyrir um í lögum þessum, svo sem til þess að sinna símenntun félagsmanna eða starfsmanna þeirra, sérstaka félagsdeild, eina eða fleiri, sem fasteignasölum er frjálst að eiga aðild að. Skal fjárhagur slíkra félagsdeilda aðgreindur frá fjárhag félagsins.

Hægt er að finna siðareglur fasteignasala á slóðinni: www.ff.is/samthogsidareglur/

Fjölmargar starfsstéttir og félög setja sér siðareglur þó ekki sé kveðið á um þær í lögum.

Eftirfarandi eru tilgreindar nokkrar starfsstéttir sem sett hafa sér siðareglur og hvar þær eru að finna á netinu.

- Siðareglur heilbriðgðisstétta: www.landlaeknir.is/pages/434
- Siðareglur kennara: www.ki.is/pages/492
- Siðareglur presta: www.kirkjan.is/biskupsstofa/?log/sidareglur_presta
- Siðareglur félagsráðgjafa: www.felagsradgjof.is/index.php?option=content&task=view&id=8&Itemid=31
- Siðareglur Ríkisendurskoðunar: www.rikisend.athingis.files.skyrslur_2003/sidir.pdf